Evropský parlament
2024-2029

Výbor pro práva žen a rovnost pohlaví

2024/2124(INI)

16.07.2025

NÁVRH ZPRÁVY

o podnikání žen ve venkovských a ostrovních oblastech a v nejvzdálenějších regionech
(2024/2124(INI))

Výbor pro práva žen a rovnost pohlaví

Zpravodajka: Elżbieta Katarzyna Łukacijewska

PR_INI

OBSAH

Strana

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU 3

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ.....8

PŘÍLOHA: ZVEŘEJŇOVÁNÍ PODNĚTŮ 10

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o podnikání žen ve venkovských a ostrovních oblastech a v nejvzdálenějších regionech (2024/2124(INI))

Evropský parlament,

– s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2006/54/ES ze dne 5. července 2006 o zavedení zásady rovných příležitostí a rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti zaměstnání a povolání[1],

– s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/970 ze dne 10. května 2023, kterou se posiluje uplatňování zásady stejné odměny mužů a žen za stejnou práci nebo práci stejné hodnoty prostřednictvím transparentnosti odměňování a mechanismů prosazování[2],

– s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1158 ze dne 20. června 2019 o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem rodičů a pečujících osob a o zrušení směrnice Rady 2010/18/EU[3],

– s ohledem na strategii EU pro rovnost žen a mužů 2020–2025,

– s ohledem na strategii Evropského investičního fondu a skupiny Evropské investiční banky pro rovnost žen a mužů[4],

– s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1060 ze dne 24. června 2021 o společných ustanoveních pro Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond plus, Fond soudržnosti, Fond pro spravedlivou transformaci a Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond a o finančních pravidlech pro tyto fondy a pro Azylový, migrační a integrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost a Nástroj pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky[5],

– s ohledem na Program pro vedoucí postavení žen Evropského inovačního a technologického institutu a Evropské rady pro inovace[6],

– s ohledem na plány Evropského výzkumného prostoru ohledně genderové rovnosti[7],

– s ohledem na své usnesení ze dne 3. května 2022 o dosažení ekonomické nezávislosti žen prostřednictvím podnikání a samostatné výdělečné činnosti[8],

– s ohledem na článek 55 jednacího řádu,

---

[1] Úř. věst. L 204, 26.7.2006, s. 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2006/54/oj.
[2] Úř. věst. L 132, 17.5.2023, s. 21, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/970/oj.
[3] Úř. věst. L 188, 12.7.2019, s. 79, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1158/oj.
[4] https://www.eib.org/en/publications/online/all/eib-evaluation-gender-strategy.
[5] Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj.
[6] https://www.eit.europa.eu/our-activities/opportunities/eic-women-leadership-programme.
[7] https://rea.ec.europa.eu/publications/impact-gender-equality-plans-across-european-research-area-0_en.
[8] Úř. věst. C 465, 6.12.2022, s. 54.

– s ohledem na stanovisko Výboru pro zemědělství a rozvoj venkova,

– s ohledem na zprávu Výboru pro práva žen a rovnost pohlaví (A9-0000/2025),

A. vzhledem k tomu, že ženy hrají klíčovou roli v hospodářství na venkově, ale stále čelí právním, finančním, kulturním a infrastrukturním překážkám na cestě k podnikání a ekonomické nezávislosti; vzhledem k tomu, že venkovské oblasti jsou nedílnou součástí evropského způsobu života, neboť ztělesňují rovnováhu mezi tradicí a pokrokem;

B. vzhledem k tomu, že cílená praktická podpora, např. mikropůjčky, mentoring a zjednodušené postupy, může začínající podnikatele posílit;

C. vzhledem k tomu, že se ženy v nejvzdálenějších a odlehlých regionech se potýkají s násobnými problémy a překážkami z důvodu izolace, stárnutí populace a omezených služeb;

D. vzhledem k tomu, že sladit podnikání s rodinným životem je stále obtížné, zejména ve venkovských oblastech, kde jsou veřejné služby omezené;

E. vzhledem k tomu, že genderově podmíněné násilí, stigmatizace a nedostatek podpory podkopávají účast žen na společenském a ekonomickém životě ve venkovských oblastech kvůli nedostatku podpůrných sítí a výraznějším tradičním genderovým rolím;

F. vzhledem k tomu, že pro přístup žen ke vzdělávání, trhům a možnostem práce a inovací na dálku je nezbytné digitální začlenění; vzhledem k tomu, že vzdělávání dívek v oblasti přírodních věd, technologií, inženýrství a matematiky (STEM) může pomoci odstranit genderové rozdíly;

G. vzhledem k tomu, že podpora žen v zemědělském hospodaření, tradičních řemeslech a tvůrčích odvětvích přispívá k místní ekonomické odolnosti, zachování kultury a generační obnově;

H. vzhledem k tomu, že údaje členěné podle pohlaví jsou nezbytné pro rozvoj politik v oblasti podnikání na venkově, které účinně řeší specifické potřeby žen;

Začleňování hlediska konkurenceschopnosti

1. zdůrazňuje, že ženy podnikatelky jsou klíčovou hnací silou inovací, soudržnosti a konkurenceschopnosti ve venkovských oblastech; vyzývá k lepšímu přístupu k financování inovací, přizpůsobeným podpůrným programům pro malé a střední podniky a příležitostem v rámci zelené a digitální ekonomiky a tím k zajištění toho, aby se podnikatelky mohly plně zapojit do rozvíjejících se trhů;

2. vyzývá k rozvoji strukturovaných mentorských sítí a platforem vzájemného učení, zejména v oblastech, jako je digitalizace, finance a administrativa;

3. naléhavě vyzývá členské státy, aby propagovaly úspěšné příběhy venkovských podnikatelek prostřednictvím osvětových kampaní s cílem zvýšit viditelnost, důvěru a zapojení komunit;

4. vyzývá Komisi a Evropský institut pro rovnost žen a mužů, aby ve spolupráci se sociálními partnery analyzovaly hlavní překážky bránící zaměstnanosti a podnikání žen, a to i v nejvzdálenějších a odlehlých regionech;

5. podporuje strategii Komise pro unii úspor a investic a vytváření a rozšiřování inkluzivních finančních nástrojů, včetně investičního spořicího účtu s označením EU, který by zvyšoval a usnadňoval přístup k financování pro podniky v EU;

6. vyzývá k cíleným investicím do digitální infrastruktury, rozvoje dovedností a inkluzivních rámců digitální politiky, které zajistí, aby ženy na venkově nebyly při přechodu na digitální technologie opomíjeny;

7. požaduje cílená opatření na zlepšení přístupu žen k půdě, financím, vzdělání a odborné přípravě, zejména, pokud jde o začínající zemědělkyně a podnikatelky;

8. vyzývá Komisi, aby v rámci příslušných programů vyčlenila odpovídající finanční prostředky na podporu podniků vedených ženami ve venkovských a odlehlých oblastech, zejména v inovativních odvětvích a v odvětví cestovního ruchu;

Začleňování hlediska připravenosti

9. vyzývá členské státy, aby zajistily, aby vzdělávání zahrnovalo digitální dovednosti a předměty STEM způsobem, který zpochybní škodlivé genderové stereotypy, a aby podporovalo komplexní výuku o souhlasu a právech;

10. naléhavě vyzývá členské státy, aby poskytovaly školení, pohotovostní služby a infrastrukturu zohledňující genderové aspekty s cílem zmírnit dopady krizí na venkovské komunity;

Tradiční kultura a řemesla

11. oceňuje komunity, které se věnují místnímu zemědělství vedenému ženami a tradičním řemeslům, jako jsou ta, která podporují místní sdružení hospodyň, památky a muzea, což vše slouží k podpoře cestovního ruchu a sociální hrdosti místní komunity;

12. zdůrazňuje socioekonomický potenciál tradičních řemesel a cirkulační místní ekonomiky, zejména pro starší ženy; vyzývá Komisi a členské státy, aby podporovaly mezigenerační podnikání a řemeslné hodnotové řetězce prostřednictvím vzdělávání, financování a zviditelňování;

13. podporuje podporu celoživotního učení, uznávání předchozího vzdělání a digitálního začleňování starších žen ve venkovských oblastech;

14. vyzývá k větší podpoře udržování staletých řemeslných tradic, jako je tkalcovství, vyšívání a hrnčířství, o což se zasazují četná venkovská sdružení hospodyň;

Zemědělská hospodářství

15. zdůrazňuje, že je třeba podporovat zviditelnění, uznání a ocenění přínosu žen v zemědělství, včetně rodinných hospodářství; požaduje rovný přístup žen a mužů k půdě,

finančním prostředkům společné zemědělské politiky (SZP), poradenským službám, podpoře inovací a dědickým právům;

16. vybízí členské státy, aby shromažďovaly údaje rozdělené podle pohlaví o vlastnictví půdy, vedoucí úloze v zemědělství a neformálním přínosu žen;

17. požaduje opatření na podporu mladých zemědělkyň, neboť generační obměna je klíčem k udržení zemědělské činnosti, která zajišťuje jak potravinové zabezpečení, tak životaschopné venkovské komunity;

18. vyzývá k větší inkluzivitě ve venkovských oblastech a k odolným a dobře propojeným oblastem, které poskytují bezpečné a vysoce kvalitní produkty a služby pro širší společnost;

Rovný přístup k infrastruktuře a službám

19. zdůrazňuje, že spravedlivý přístup k infrastruktuře, jako je vysokorychlostní internet a spolehlivá doprava, je zásadní pro to, aby se ženy na venkově mohly zapojit do ekonomického, vzdělávacího a občanského života;

20. podporuje investice do sociálních podniků, družstev a obchodních modelů souvisejících s péčí, které posilují postavení žen na venkově a zároveň řeší místní potřeby, jako je péče o děti, péče o starší osoby a komunitní blaho;

21. zdůrazňuje, že omezený přístup ke zdravotní péči, včetně péče o matky a služeb v oblasti duševního zdraví, se neúměrně dotýká žen ve venkovských, ostrovních a nejvzdálenějších regionech; vyzývá členské státy, aby zajistily dostupnost, cenovou dostupnost a kontinuitu základních zdravotnických služeb prostřednictvím mobilních klinik a telemedicíny;

Násilí

22. potvrzuje, že genderově podmíněné násilí, včetně domácího, ekonomického, sexuálního a psychického zneužívání, je vážnou překážkou samostatnosti žen a jejich účasti na hospodářském životě ve venkovských a ostrovních oblastech;

23. vyzývá Komisi a členské státy, aby zajistily, aby podnikání žen ve venkovských, ostrovních a nejvzdálenějších regionech bylo z víceletého finančního rámce po roce 2027 náležitě podporováno, včetně financování prostřednictvím příslušných programů, jako je SZP, Horizont Evropa a Digitální Evropa; zdůrazňuje, že je důležité usnadnit přístup k financování EU pro venkovské podniky, družstva a komunitní projekty vedené ženami;

24. znovu připomíná, že je zapotřebí komplexní strategie EU pro podnikání žen ve venkovských, ostrovních a nejvzdálenějších regionech, a požaduje, aby byly na tuto strategii výslovně vyčleněny zvláštní finanční zdroje a mechanismy financování;

°

° °

25. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě a Komisi.

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ

Ženy ve venkovských, ostrovních a nejvzdálenějších regionech jsou klíčovou hnací silou blahobytu, hospodářské odolnosti a sociální soudržnosti. Přesto se v celé EU, včetně zemí, jako je Polsko, stále potýkají se sociálními, finančními nebo právními překážkami, které omezují jejich plné ekonomické zapojení. Cílem této zprávy je tyto problémy zviditelnit a zároveň předložit praktická a cílená doporučení k posílení podnikání žen, jejich sociálního začlenění a dlouhodobé ekonomické nezávislosti ve venkovských oblastech.

V mnoha členských státech jsou ženy na venkově neúměrně postiženy nedostatkem přístupu k financím, cenově dostupné péči o děti, odpovídajícím dopravním spojením, digitální infrastruktuře a podpůrným systémům zohledňujícím rovnost pohlaví. Zatímco rozdíly v odměňování žen a mužů a tradiční zátěž v oblasti péče ve městech přetrvávají, ve venkovských oblastech se často ještě zvětšují. Například v Polsku ženy v obcích na periferii a v oblastech s nízkou hustotou osídlení často kombinují neplacenou pečovatelskou práci s neformální prací nebo rodinným zemědělstvím, aniž by to bylo uznáno nebo chráněno sociálním zabezpečením. Iniciativy zdola, například od místních sdružení žen v domácnosti nebo venkovských družstev, nicméně prokázaly, že se správnou institucionální podporou mohou ženy stát v čele úspěšných místních ekonomik, uchovávat kulturní dědictví a budovat inkluzivní inovační ekosystémy.

Tato zpráva zdůrazňuje, že je třeba přejít od izolovaných intervencí ke komplexnějšímu genderově odpovědnému přístupu. Vyzývá k začlenění genderové rovnosti do všech politik rozvoje venkova, soudržnosti a do digitální a zemědělské politiky. Dokument rovněž zdůrazňuje význam shromažďování údajů členěných podle pohlaví, zvyšování povědomí o přínosu žen pro místní ekonomiky a podpory jejich účasti v oblasti STEM a digitálních technologií. Taková opatření jsou nezbytná k tomu, aby ženy nezůstaly při transformaci venkovských oblastí pozadu.

Zvláštní pozornost je věnována dostupnosti finančních prostředků. Podnikatelky ve venkovských oblastech, zejména ty, které podnikají poprvé, nebo ty, které pracují v oblasti péče, cestovního ruchu nebo tradičních řemesel, stále čelí nepřiměřeným obtížím v přístupu k úvěrům a podpoře podnikání. V této souvislosti zpráva vítá iniciativu EU týkající se investičního spořicího účtu (ISA) a vyzývá k vytvoření speciální verze přizpůsobené ženám na venkově. Dále naléhavě vyzývá Komisi a členské státy, aby zajistily, aby víceletý finanční rámec po roce 2027 zahrnoval účelové financování podnikání žen v rámci SZP, programu Horizont Evropa a Digitální Evropa.

Zpráva se rovněž zamýšlí nad povahou práce na venkově v zemědělství ve vztahu k genderové rovnosti. Přestože ženy hrají v zemědělské výrobě a řízení zemědělských podniků ústřední roli, v oficiálních statistikách a při tvorbě politik jsou často neviditelné. Problémem zůstává přístup k půdě, spravedlivá odměna, dědická práva a přístup k finančním prostředkům SZP. Jak ukázal výzkum předložený výboru FEMM, v mnoha členských státech, včetně Polska, stále převládají vzorce jako „syn jako dědic“ a podceňování přínosu žen.

Kromě ekonomických aspektů se zpráva zabývá souvislostí mezi přístupem ke službám, násilím a vyloučením. Genderově podmíněné násilí je rozšířeným jevem, který ve venkovských oblastech často není kvůli stigmatizaci, nedostatku služeb a silným tradičním genderovým rolím hlášen. Zpráva zdůrazňuje naléhavou potřebu dostupných, důvěrných a dobře financovaných podpůrných systémů, jakož i komunitních osvětových a preventivních

opatření.

Důležité je, že tato iniciativa nereaguje pouze na existující nerovnosti, ale nabízí také vizi. Vizi inkluzivního rozvoje venkova, kde ženy nejsou vedlejšími, ale ústředními aktérkami. Kde se tradiční řemesla, zemědělství, oběhové hospodářství a digitální inovace vzájemně nevylučují, ale prolínají. Kde je práce žen viditelná, oceňovaná a podporovaná.

Zpráva vychází ze stávajících právních předpisů a strategií EU, včetně směrnice o transparentnosti odměňování, směrnice o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem nebo strategie pro rovnost žen a mužů na období 2020–2025. Je v souladu s cíli nařízení o společných ustanoveních a se zásadami začleňování genderového hlediska a územní soudržnosti.

Při přípravě této zprávy byly zohledněny příspěvky akademických odborníků, občanské společnosti a poslanců Evropského parlamentu. Zpravodajka by rád poděkovala všem, kteří se podělili o své zkušenosti, analýzy a praktické příklady. Jejich příspěvky pomohly vytvořit politický plán, který je ambiciózní a zároveň vychází z reality.

Podnikání žen ve venkovských oblastech není okrajovou záležitostí. Je to otázka spravedlnosti, soudržnosti a udržitelného rozvoje. Nyní nastal čas jednat.

PŘÍLOHA: ZVEŘEJŇOVÁNÍ PODNĚTŮ

Zpravodajka v souladu s článkem 8 přílohy I jednacího řádu prohlašuje, že do své zprávy zahrnul informace o záležitostech týkajících se předmětu spisu, které obdržel při přípravě návrhu zprávy od následujících zástupců zájmových skupin spadajících do oblasti působnosti interinstitucionální dohody o povinném rejstříku transparentnosti[1] nebo od následujících představitelů veřejných orgánů třetích zemí, včetně jejich diplomatických misí a velvyslanectví:

1. Zástupci zájmových skupin spadajících do oblasti působnosti interinstitucionální dohody o povinném rejstříku transparentnosti
South East Technological University-Ireland
Yolo - you only live once
Vereniging Universiteiten van Nederland
University of Galway
2. Představitelé veřejných orgánů třetích zemí, včetně jejich diplomatických misí a velvyslanectví

Výše uvedený seznam je sestaven na výhradní odpovědnost zpravodajky.

Pokud jsou na seznamu uvedena jména, funkce, případně jména i funkce fyzických osob, zpravodajka prohlašuje, že příslušné fyzické osoby byly seznámeny s prohlášením Evropského parlamentu o ochraně osobních údajů č. 484 (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), které stanoví podmínky platné pro zpracování jejich osobních údajů a práva související s tímto zpracováním.

[1] Interinstitucionální dohoda z května 2021 mezi Evropským parlamentem, Radou Evropské unie a Evropskou komisí o povinném rejstříku transparentnosti (Úř. věst. L 207, 11.6.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).